

Μαριάννα Ιγνατάκη, Ατομική Έκθεση
Η Josie, η Πανοπλία και ο Μαλλιάνθρωπος

Διάρκεια: 23.02.17 – 24.03.17

*Με λόγια, με φυσιολογία, και με τρόπους
μια εξαιρετική θα κάμω πανοπλία·
και θ' αντικρίζω έτσι τους κακούς ανθρώπους
χωρίς να έχω φόβον ή αδυναμία.*

*Θα θέλουν να με βλάψουν. Αλλά δεν θα ξέρει
κανείς απ' όσους θα με πλησιάζουν
πού κείνται η πληγές μου, τα τρατά μου μέρη,
κάτω από τα ψεύδη που θα με σκεπάζουν. – [...]*

Κ.Π. Καβάφης, (Αιμιλιανός Μονάη, Αλεξανδρούς, 628-655 μ.Χ.)

Η Μαριάννα Ιγνατάκη (γ.1977) ζει και εργάζεται στο Πεκίνο και στην Θεσσαλονίκη. Η έκτη της ατομική έκθεση με τον τίτλο "Η Josie, η Πανοπλία και ο Μαλλιάνθρωπος" διαπραγματεύεται την ιδέα της παραμόρφωσης (body modification) και της χρήσης του 'σώματος ως κρησφύγετο' μέσα από μια σειρά έργων -σαφώς επηρεασμένα από την Κίνα- που περιλαμβάνει γλυπτά, σχέδια με ακουαρέλα και μολύβια, και ένα βίντεο.

Στον τομέα της κοινωνικής θεωρίας το ανθρώπινο σώμα διαμορφώνει και μεταρρυθμίζει τη δομή της κοινωνίας, ενώ παράλληλα διαμορφώνεται και το ίδιο μέσα από την κοινωνία η οποία αλλάζει. Ορισμένες μελέτες μάλιστα χρησιμοποιούν το σώμα ως μια οργανωτική αρχή για την επιστήμη της κοινωνιολογίας. Ο Brian Turner επινόησε τον όρο «σωματική κοινωνία» για να περιγράψει το πώς το σώμα στα σύγχρονα κοινωνικά συστήματα έχει γίνει «το κύριο πεδίο της πολιτικής και πολιτιστικής δραστηριότητας» ενώ για τον Bourdieu και τον Elias το σώμα είναι μια ημιτελής οντότητα η οποία αναπτύσσεται σε συνδυασμό με διάφορες κοινωνικές δυνάμεις και αποτελεί αναπόσπαστο συστατικό της διατήρησης των κοινωνικών ανισοτήτων. Και οι δύο αναγνωρίζουν ότι υπάρχει μια σχέση μεταξύ της ανάπτυξης του σώματος και της κοινωνική θέσης των ανθρώπων και επισημαίνουν το ρόλο της διαχείρισης του σώματος ως κεντρικής σημασίας σε ζητήματα κοινωνικού status και διάκρισης.

Στο έργο της Ιγνατάκη παρατηρούμε πως μέλη και προεκτάσεις του σώματος (όπως νύχια, πόδια και μαλλιά) συναντώνται σε κινεζικούς μύθους, θρύλους και παραδόσεις και λειτουργούν ως σημαίνοντα και ως σύμβολα σχηματίζοντας μια ανθρώπινη 'πανοπλία'. Ιστορικά οι Κινέζοι είχαν (και έχουν ακόμα) μια ιδιόμορφη αντίληψη για την ομορφιά που αποκαλύπτει την ιδιαίτερη σχέση που έχουν με το σώμα τους. Τα μαλλιά σύμφωνα με τον Κομφούκιο δεν ανήκουν στο ίδιο το άτομο αλλά στους προγόνους του, οπότε το να τα κόψει κανείς θα ήταν φοβερή ασέβεια αλλά και καταστροφή του ίδιου του σώματος. Επίσης το μήκος και το χτένισμα των μαλλιών από την αρχαία ως και τη πρόσφατη Κινέζικη ιστορία συνδέεται με το κοινωνικό status, την εθνικότητα, ακόμη και τις πολιτικές πεποιθήσεις. Κατά τη διάρκεια της δυναστείας των Qing που ξεκινάει τον 17ο αιώνα το ξυρισμένο μέτωπο ανοικτά πάνω από τους κροτάφους με τα υπόλοιπα μαλλιά πλεγμένα σε μια μακριά πλεξούδα επιβάλλεται ως το κατεξοχήν χτένισμα για τους άντρες και υποδηλώνει την υποταγή τους στην κυριαρχία της δυναστείας των Qing. Η ποινή για όσους δεν υπακούουν στο συγκεκριμένο χτένισμα είναι ο αποκεφαλισμός. Από ακόμη νωρίτερα και ως αποτέλεσμα της φιλοσοφίας του Κομφούκιου γυναίκες και άντρες κρατούν τα μαλλιά τους μακριά και τα διατηρούν τυλιγμένα σε κότσους (κουλούρι) ή άλλα περίτεχνα χτενίσματα.

Αντίστοιχα, τα πολύ μικρά πόδια (lotus feet) για τις γυναίκες και τα πολύ μακριά νύχια στα χέρια ήταν τάσεις που ακολουθήθηκαν από ένα μεγάλο μέρος γυναικών και αντρών κυρίως εξαιτίας της ταύτισης τους με την κοινωνική τάξη. Ένα μεγάλο μέρος των γυναικών κατέφευγε σε βάρβαρες τακτικές όπως το δέσιμο των ποδιών (foot binding), μια διαδικασία που τις άφηνε κυριολεκτικά ανάπηρες, εξαρτώμενες από το υπηρετικό προσωπικό ή νεότερα μέλη της οικογένειας τους για να τις φροντίζουν. Η πρακτική αυτή προήλθε κατά πάσα πιθανότητα κατά τον 10ο και 11ο αιώνα από τις χορεύτριες της αυτοκρατορικής αυλής που ανήκαν στην ανώτερη τάξη και στη συνέχεια έγινε δημοφιλής κατά τη διάρκεια της δυναστείας Song έως ότου τελικά εξαπλώθηκε σε όλες τις κοινωνικές τάξεις. Το δέσιμο των ποδιών έγινε ο πλέον δημοφιλής τρόπος διάκρισης του κοινωνικού status (γυναίκες από πλούσιες οικογένειες που δεν χρειάζονται τα πόδια τους για να εργαστούν θα μπορούσαν να αντέξουν οικονομικά να τα έχουν δεμένα) και στη συνέχεια υιοθετήθηκε ως το κορυφαίο σύμβολο ομορφιάς και κομψότητας στον κινεζικό πολιτισμό. Μέχρι το 19ο αιώνα, εκτιμάται ότι το 40-50% των γυναικών στην Κίνα είχαν δεσμεύσει τα πόδια τους με τη μορφή λωτού και ανάμεσα στα στρώματα της ανώτερης τάξης των Χαν το αντίστοιχο ποσοστό φτάνει σχεδόν στο 100%. Τα δεμένα πόδια (lotus feet) όχι μόνο έγιναν η απαραίτητη προϋπόθεση για την εύρεση ενός καλού συζύγου αλλά σε ορισμένες περιοχές έγινε επίσης και μια λεωφόρος για να παντρεύονται φτωχότερες γυναίκες άντρες με χρήματα και έτσι να ανεβαίνουν κοινωνικά. Στα τέλη του 19ου αιώνα και ιδιαίτερα στις χαμηλότερες τάξεις ήταν σύνηθες να δεσμεύει τα πόδια της η μεγαλύτερη κόρη της οικογένειας, η οποία επρόκειτο να ανατραφεί ως κυρία. Οι νεότερες αδερφές της μεγάλωναν ως υπηρέτριες ή οικιακές σκλάβες μαθαίνοντας να εργάζονται στο σπίτι αλλά και στα χωράφια.

Παρόμοια, το να διατηρεί κανείς πολύ μακριά ορισμένα από τα νύχια των χεριών του (γεγονός που καθιστά τα χέρια του εν μέρει άχρηστα) σήμαινε και σημαίνει ακόμη σε κάποιες περιοχές πως ανήκει σε μια συγκεκριμένη κοινωνική τάξη η οποία δεν χρειάζεται να εργαστεί. Αυτή η οικειοθελής παραμόρφωση -ακύρωση των μελών του σώματος- με σκοπό την κατάκτηση κοινωνικών προνομίων είχε σαν αποτέλεσμα να προστατεύει τα άτομα από την κοινωνία εγκλωβίζοντάς τα ταυτόχρονα στον εαυτό τους. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η μελέτη των κινέζικων ιδεογραμμάτων όπως το 甲 (jiǎ) που σημαίνει πανοπλία και είναι παράγωγο της λέξης 指甲 (zhijia) που σημαίνει νύχι και 里 (lǐ) που σημαίνει μέσα. Χέρια με μακριά νύχια, μαλλιά, μαλλιάνθρωποι, πνεύματα και πέπλα περιγράφουν τις 'προεκτάσεις του σώματος οι οποίες γίνονται κρησφύγετα' και σχηματίζουν τον μυστήριο κόσμο της Μαριάννας Ιγνατάκη ο οποίος μοιάζει να ξεπηδά από ένα σκοτεινό παραμύθι. Η φόρμα του χεριού με τα μακριά νύχια που γίνεται κουκούλι, ο χορός των δακτύλων που σχηματίζουν έναν ανάποδο λωτό και μαλλιά/πλεξούδες που τυλίγονται γύρω από το σώμα και γίνονται φωλιές συνιστούν τα μοτίβα που αντικαθιστούν τη μάσκα, το ράμφος και τις μεταμορφώσεις που συναντά κανείς στα προγενέστερα έργα.

Bio. Η Μαριάννα Ιγνατάκη γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Το 1997 μετακόμισε στη Αυστρία για να σπουδάσει Αρχιτεκτονική στο Technische Universität της Βιέννης. Εκεί την κέρδισε το σχέδιο και στη συνέχεια μετακόμισε στη Γαλλία για να σπουδάσει εικαστικά στη Σχολή Καλών Τεχνών του Saint-Etienne. Από το 2010 ζει και εργάζεται στο Πεκίνο. Έχει παρουσιάσει ως σήμερα πέντε ατομικές εκθέσεις, "Το Τέλος της Μαγείας" στο Outpost project space στο Άμστερνταμ (2012), το "Sphinx" στη γκαλερί Fake Space στο Πεκίνο (2011), το "This Joke Ain't Funny Anymore" σε επιμέλεια του Απόστολου Καλφόπουλου στη γκαλερί Ζήνα Αθανασιάδου στη Θεσσαλονίκη (2009), το "Coitus Interruptus" (διπλή ατομική) στο Public Room Project Space στα Σκόπια (2008), μία ακόμη έκθεση με τη συνεργασία της γκαλερί Λόλα Νικολάου στη γκαλερί Φλέμινγκ στη Θεσσαλονίκη (2004) και έχει συμμετάσχει σε πλήθος ομαδικών εκθέσεων σε Ελλάδα, Κίνα, Ισπανία, Ολλανδία, Γαλλία, Γερμανία και στις ΗΠΑ.